

Секція 3

СОЦІАЛЬНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА МАРКЕТИНГОВІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ, ІННОВАЦІЙНОСТІ ТА ЗБАЛАНСОВАНOSTI

УДК 657

O. Chabaniuk, PhD. (*Lwowski Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny*)

I. Ohirko, Prof. dr hab. (*Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu*)

RODZAJE RYZYKA I JEGO CHARAKTERYSTYKA

Termin ryzyka nie jest jednoznacznie skonkretyzowany. Wynika to z faktu złożonego charakteru. Niemniej, każda podjęta decyzja równoznaczna jest z wystąpieniem ryzyka, które rośnie w perspektywie czasu. Toteż odgrywa bardzo ważną rolę w gospodarce, szczególnie w zakresie inwestycji zarówno krótko- jak i długoterminowych. Zatem wymagana jest szczególna ostrożność podmiotów zarządzających przedsiębiorstwami. Źle dokonany wybór w dostawcy towarów bądź ilości wyprodukowanych dóbr może kosztować jednostkę gospodarczą bardzo dużo środków pieniężnych.

Jednym z kryteriów podziału ryzyka jest działalność przedsiębiorstwa. Z tego tytułu wyróżnia się m.in. ryzyko [1]: stałe; zmienne. Ryzyko stałe związane jest z pełnym systemem gospodarczym. Zatem uwzględnia takie czynniki jak poziom inflacji, bezrobocia. Jak wskazuje Główny Urząd Statystyczny, przez inflację rozumie się wskaźnik

cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczany w oparciu o wyniki badań cen dóbr na rynku detalicznym a także badania budżetów domowych, wskazujących na ilość środków pieniężnych przeznaczanych na cele konsumpcyjne w danym gospodarstwie [2]. Jest to ogólny wzrost poziomu cen w gospodarstwie w określonym obszarze czasowym. Dla poprawności i dokładności obliczeń stosuje się Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według celu.

Z kolei Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy mianem osoby długotrwale bezrobotnej nazywa się podmiot, który jest zarejestrowany w powiatowym Urzędzie Pracy przez łączny okres ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat z wyłączeniem czasu odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego dla dorosłych [3]. Podobnie jak pojęcie przedsiębiorstwa tak i bezrobocia nie jest możliwa do konkretnego i przejrzystego zdefiniowania. Jednakże zauważa się pewna zależność między stopą inflacji a stopą naturalnego bezrobocia. Jak wynika z powyższego rysunku, krzywa Phillipsa (LRPC – Long Run Phillips Curve) jest linią pionową. Wyznaczana jest przez tempo inflacji oraz naturalną stopę bezrobocia w warunkach równowagi. Zauważa się niezależność krzywej od stopy inflacji, czyli rocznej stopy zmiany poziomu wskaźnika cen detalicznych (CPI) [4]. Ze względu na fakt przewidywalności inflacji, społeczeństwo jest w stanie wcześniej przygotować się na zaistniałą w przyszłości sytuację. Wobec tego zwraca się szczególną uwagę na płace realne, będące na stałym poziomie zapewniającym uzyskanie stanu równowagi długookresowej.

Następny typ ryzyka nazywa się zmiennym i wiąże się z konkretnym przedsiębiorstwem. Wobec tego zakłada się pogorszenie sytuacji finansowej jednostki na skutek czego może pojawić się seria strajków bądź sytuacja likwidacyjna albo upadłościowa. Ryzyko rynkowe wiąże się z poniesieniem straty na skutek zmian cen aktywów, będących przedmiotem obrotu rynkowego z otoczeniem. Wyżej wymienione zasoby majątkowe znajdują się w dyspozycji danego przedsiębiorstwa. Ryzyko kredytowe jest ponoszone z tytułu straty finansowej w przypadku niewywiązania się dłużnika z zobowiązań. Inaczej jest to brak wypłacalności kontrahenta. W ówczesnym świecie coraz częściej dochodzi do zaprzestawania spłat długów z powodu braku środków pieniężnych.

Ryzyko operacyjne stanowi najbardziej obszerną kategorię w swojej dziedzinie. Definiuje się jako możliwość pojawienia się strat z takich przyczyn jak: niesprawności systemów informacyjnych, zbyt małej liczby kontroli, zawodności człowieka czy też źle podejmowanych decyzji przez kadrę zarządzającą.

Ryzyko biznesowe ściśle skorelowane jest z prowadzoną działalnością gospodarczą. Wiadomo, że każda podjęta decyzja pociąga za

sobą określone konsekwencje. Wobec tego założone cele inwestycyjne firmy powinny dążyć do maksymalizacji rentowności, przy pomocy wykorzystywanej strategii rozwoju przedsiębiorstwa.

Ryzyko prawne oznacza poniesienie strat finansowych w przypadku przeprowadzania przedsięwzięć znajdujących się poza zasięgiem przepisów bądź norm prawnych. W związku z tym, nie istnieje możliwość wyegzekwowania ewentualnych ustaleń realizacji kontraktu, do którego można by się odnieść. Ryzyko to może przynieść zarówno wysokie zyski, jak i wysokie koszty. Często utożsamiane z zagadnieniem optymalizacji podatkowej, przez co rozumie się unikanie płacenia podatków.

Powyższy podział jest bardzo ogólny, albowiem można wyodrębnić jeszcze bardziej szczegółowy. Jednakże niektóre rodzaje ryzyka mogą przynależeć do więcej niż jednej grupy, dlatego też pozostaje się przy tym głównym.

Literatura:

1. W. Tarczyński, M. Mojszewicz, *Zarządzanie ryzykiem*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 2001, str. 16
2. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-/>, 2018. 04.28
3. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r., Dz. U. z 2013 r. Nr 99, poz. 1001, art.2
4. D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch, *Mikroekonomia*, Polskie Wyd. Ekonomiczne, Warszawa, 2007, str. 56